

International midtvejsevaluering af FØJO II

Den internationale midtvejsevaluering af FØJO II er nu afsluttet. Evaluørerne har afleveret deres evalueringer og afsluttende bemærkninger om dels de enkelte projekter, dels om FØJO II som et samlet hele. På baggrund af evalueringerne har FØJO's bestyrelse udarbejdet en indstilling vedr. fortsættelse af forskningen. I det følgende opsummeres indstillingen.

Evaluering af enkeltprojekter

Evalueringen af de enkelte forskningsprojekter i FØJO II er foregået ved, at evaluørerne på basis af midtvejsrapporterne er blevet bedt om at forholde sig til en række spørgsmål om forskningens kvalitet, forskningsprodukternes kvalitet og kvantitet samt projektets "refleksive objektivitet". Endvidere er evaluørerne bedt om at påpege eventuelle mangler og komme med eventuelle forslag til ændringer.

På sit møde den 1. november 2002 diskuterede FØJO's bestyrelse den internationale midtvejsevalueringen af de enkelte projekter. Det er kun de projekter, der blev startet i 2000, som er blevet gennemgået af de internationale evaluører. De projekter, som først er påbegyndt i 2001 og 2002, er gennemgået og evalueret af FØJO's bestyrelse.

På baggrund af evalueringerne har bestyrelsen udarbejdet en samlet *Indstilling om godkendelse af midtvejsrapporter 2002* til

Direktoratet for FødevarerErhverv, herunder Fødevarerministeriets Rådgivende Forskningsudvalg og Det Økologiske Fødevareråd.

Af indstillingen fremgår det, at 40 status- og midtvejsrapporter kan godkendes og umiddelbart indstilles på det foreliggende grundlag. Det skal bemærkes, at 10 rapporter først er blevet godkendt efter mindre rettelser. Bl.a. stilles der krav om, at publikationerne skal kunne findes på www.orgprint.org.

I ét projekt har det ikke været muligt at foretage en reel vurdering af fremdriften. Dette skyldes, at der er indsendt en patentansøgning, og at de foreløbige resultater derfor skal hemmeligholdes. Der er dog ikke forhold, der tyder på, at projektets målopfyldelse og fremdrift ikke er tilfredsstillende, når de særlige omstændigheder er taget i betragtning. FØJO's bestyrelse vil tage endelig stilling til statusrapporten, når resultatet af patentansøgningen foreligger, hvilket forventes primo 2003.

Endelig er der to rapporter, hvor det formentlig er nødvendigt med større justeringer og en omprioritering af ressourcerne. FØJO's bestyrelse vil dog afvente en nærmere redegørelse, før der tages endelig stilling til en eventuel omprioritering, og dermed til godkendelse af statusrapporterne.

fortsættes

Evaluering af FØJO II som et samlet hele

FØJO II "som et samlet hele" er blevet evalueret ud fra de individuelle projektevalueringer, en samlet redegørelse for etablering, status og produktivitet i FØJO II samt indlæg og diskussion på evalueringsmødet den 23. oktober 2002.

På basis heraf har evaluørerne vurderet opfyldelsen af de overordnede mål for FØJO II, ligesom de har set på forskningens og forskningsprodukternes kvalitet og kvantitet. Endvidere er evaluørerne blevet bedt om at påpege eventuelle mangler og komme med eventuelle forslag til ændringer.

Den generelle opfattelse er, at den forskning, som er iværksat i FØJO II, er af meget høj kvalitet, og samlet set mener evaluørerne, at FØJO II's overordnede mål om *at frembringe viden, der kan understøtte øget produktion og større sammenhæng mellem indre og ydre kvalitet i økologiske fødevarer* indfries via det igangværende arbejde.

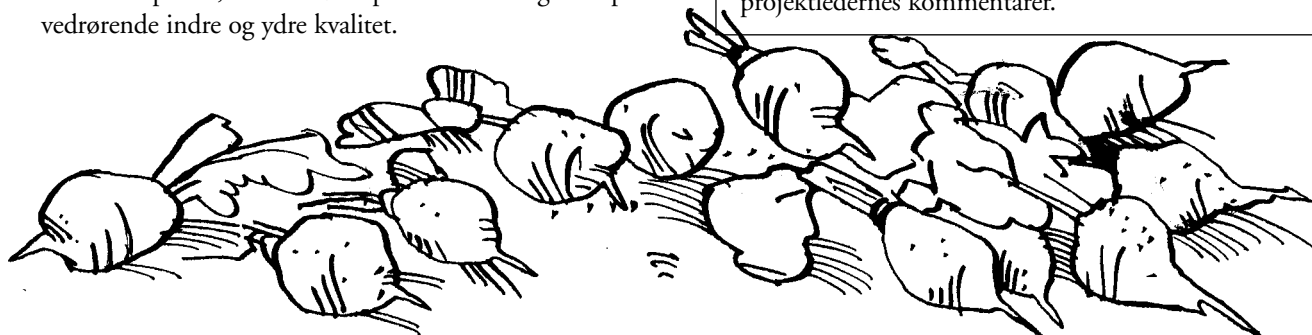
Programmet omfatter en lang række emner, men evaluørerne finder ikke, at der er en overvægt af bestemte emner, og fordelingen af midler afspejler derfor forskningsbehovene. Det er ligeledes evaluørernes opfattelse, at de enkelte projekter foregår på vigtige områder, og at projekterne fokuserer på aspekter, hvor der mangler viden. Dette gælder både for aspekter, som vedrører produktionen og for aspekter vedrørende indre og ydre kvalitet.

Evaluørerne har dog mange forslag til især den kommende forskning. En evaluør foreslår således, at der på sigt skal ske en ændring i FØJO's fokus. Det økologiske fødevarer-system er mere end "jordbrug", og evaluøren foreslår, at "Forskningscenter for Økologisk Jordbrug" ændres til "Forskningscenter for Økologiske Fødevarer-systemer" for at afspejle et bredere fokus.

Andre evaluører foreslår mere fokus på problemstillinger, som relaterer sig til de økologiske principper. F.eks. foreslås det at øge forskning, som kan medvirke til at reducere det danske økologiske jordbrugs behov for at importere korn og proteinfoder (jf. princippet om lokal produktion). Der bliver også foreslået øget fokus på udvikling af økologiske husdyrbrugssystemer, som tager reelle hensyn til husdyrenes sundhed og velfærd. Endvidere er der forslag om udvikling af særlige miljømæssige aspekter ved økologisk dyrkning og øget fokus på alternative dyrkningsmetoder samt mange andre forslag.

Evalueringen kan i sit fulde omfang læses i rapportbilaget *Midterm evaluation of DARCO II*, som kan findes på www.okoforsk.dk.

Her kan man også finde projektevalueringerne sammen med status- og midtvejsrapporterne og projektledernes kommentarer.

Organic Eprints

Det elektroniske arkiv fik en hektisk start i forbindelse med midtvejsevalueringen af FØJO II. Der blev lagt mange eprints ind på ganske få dage, og selv om der var enkelte indkøringsproblemer, bestod systemet prøven. Den store indsats med at deponere dokumenter blev da også belønnet, idet de internationale evaluører havde mange rosende ord til arkivet.

Efterfølgende har der været en mere rolig periode, og der er nu 129 artikler i arkivet og godt 50 brugere, heraf en del udenlandske. Til hjælp for nye brugere er der tilføjet en dansk vejledning under punktet "Help" i menuen, hvor registrering og deponering er beskrevet skridt for skridt. Vi vil fortsat meget gerne have tilbagemeldinger, så systemet kan forbedres.

Dokumentation

Fremover er det meningen, at arkivet skal fungere som dokumentation af produktionen i projekterne (for så vidt angår de produkter hvor der er et elektronisk dokument) i forbindelse med statusrapporteringen. Ved løbende at lægge nye dokumenter ind formindskes det pres, der til tider opstår ved statusrapportering. Bemærk, at der sammen med fx et conferencepapir også kan lægges en fil med de elektroniske dias.

De store forlag

Preprints kan deponeres med åben adgang eller med adgang for registrerede brugere. Det sidste er af hensyn til de forlag, som måske ikke vil tillade, at preprints lægges i arkivet.

I sekretariatet arbejder vi bl.a. på at indhente oplysninger om de store forlags politik i relation til eprint arkiver. Vi vil gerne

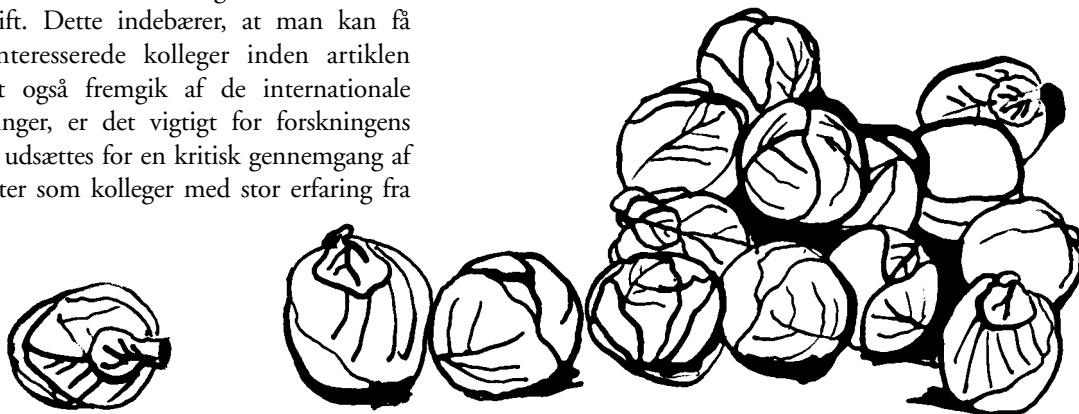
have afklaret politikken omkring copyrights, og om der evt. er nogen, der har en "embargo politik" (dvs., at de nægter at reviewe et preprint, der har været lagt åbent frem på internettet). Vi vil lægge denne information på arkivets website (www.orgprints.org), når vi får den.

Forskningens tilgængelighed

Vi håber således på, at det inden for økologisk jordbrug bliver normen – ligesom inden for andre forskningsområder - at deponere preprints i arkivet samtidig med, at artiklen sendes til et tidsskrift. Dette indebærer, at man kan få kommentarer fra interesserede kolleger inden artiklen publiceres. Som det også fremgik af de internationale evaluørers bemærkninger, er det vigtigt for forskningens kvalitet, at artiklerne udsættes for en kritisk gennemgang af såvel faglige specialister som kolleger med stor erfaring fra økologisk forskning.

Samtidig vil arkivet så kunne virke som et redskab for tilgængelighed og kommunikation. Undersøgelser tyder bl.a., på at online-tilgængelige artikler ikke bare læses mere, men også citeres oftere.

Afslutningsvis skal det nævnes, at alle dokumenter med tilknytning til økologisk jordbrug kan deponeres i arkivet, altså ikke blot publikationer fra FØJO. Vi vil gerne opfordre til, at muligheden annonceres i relevante fora.

Ph.d.-stipendier under SOAR

I FØJOnyt nr. 6 fra september i år annoncerede Forskerskolen for Økologisk Jordbrug og Fødevarerproduktion (SOAR) muligheden for at få medfinansieret ph.d.-stipendier inden for økologisk jordbrug og fødevarerproduktion. Det er anden runde af opslag, som dermed er sat i gang siden forskerskolen blev etableret i juni 2001 i et samarbejde mellem Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL) og FØJO.

Første runde af opslag blev sat i gang i april i år ved på samme måde at indkalde interessetilkendegivelser/projektforslag fra forskere og projektledere. SOAR's Rådgivende Videnskabelige Panel vurderede de 13 indkomne forslag og udvalgte heraf 7 til videre behandling. Manglende garanti for medfinansiering, som er en forudsætning for bevilling og opslag, var den væsentligste årsag til, at flere faldt fra i den efterfølgende proces. Det endte med, at følgende fire ph.d.-stipendier blev slået op i juni:

1. Økologisk ægproduktion med fokus på dyrevelfærd og fødevarer sikkerhed
2. Bakteriel infektionsrisiko ved udendørs svineproduktion
3. Kulturelle hindringer for recirkulering af bygødning
4. Produktion af økologisk mælk af høj kvalitet

Disse stipendier er ved at blive besat, og vi går nu i gang med næste runde. Som det fremgår af FØJOnyt nr. 6 er fristen den 15. november.

SOAR har fået støtte fra Forskeruddannelsesrådet (FUR), KVL og FØJO, dels til drift (sommerskoler, kurser, halvårskurser m.v.), dels til at finansiere minimum 8 ph.d.-stipendier. Antallet af stipendier og graden af SOAR's medfinansiering kan imidlertid ændres inden for rammerne af en gennemsnitlig medfinansiering på omkring 2/3. Det betyder, at SOAR kan opslå mere end 8 stipendier, hvis ansøgernes selvfinansiering er høj. Der er også mulighed for, at SOAR finansierer en større del af et stipendium, hvis RVP vurderer, at det er af ekstraordinær karakter i videnskabelig kvalitet eller i relevans for forskningen inden for økologisk jordbrug og fødevarerproduktion. I første runde har SOAR givet mellem 33% og 50% tilskud til stipendierne, i gennemsnit 40%. I næste runde vil det kun være muligt at give hele tredjedele, dvs. 33% og 66% tilskud (eventuelt 100%).

Vi vil hermed opfordre alle til at sende idéer og forslag til projekter ind. Det behøver ikke nødvendigvis at være færdigt formulerede projekter, men også ideer til projekter er velkomne, da dette kan give ph.d.-stipendiaten mulighed for at være med til at formulere projektet. Dette kan selvfølgelig være svært at forene med ønsket om en høj grad af selvfinansiering, idet dette jo som regel kun er muligt i forbindelse med projekter, man har i gang eller er ved at sætte i gang. SOAR forsøger at holde alle muligheder åbne.

Yderligere oplysninger hos faglig sekretær Sofie Kobayashi (3528 2166, sok@kvl.dk) eller www.soar.dk for oplysninger om SOAR.

Kort nyt

Nordisk workshop om økologisk fødevarer kvalitet

Den 4.-5. december holder Center for Utholdig Landbrug (CUL) og Levnedsmiddelverket en workshop om kvalitet i økologiske fødevarer. Workshoppen, som foregår i Uppsala, kan med fordel kombineres med det seminar om "Hälsosam livsmedelsproduktion – seminarium om sekundära växtmetaboliter", som holdes den 3. december samme sted. Programmet kan findes via www.cul.slu.se.

Økologiske videnskabsdage

Den 24. – 25. februar 2002 holder en række organisationer fra de tysktalende lande "økologiske videnskabsdage" i Wien. Program m.m. kan ses på <http://www.biolandbautagung.at/registration>

Reconciling holism and reductionism

Det hollandske Lois Bolk Institute holder den 14.-17. maj en kongres med temaet "the new science and practice of health care, organic agriculture and nutrition. Program m.m. kan ses på <http://www.suchislife.nl>

Økologisk jordbrug, miljø og fødevarsikkerhed

I en ny bog fra FAO defineres økologisk jordbrug som et fødevarerproduktionssystem, der er socialt og miljømæssigt ansvarligt. Bogen gennemgår de forskellige facetter af økologisk jordbrug og analyserer potentiale og muligheder for yderligere udvikling.

Organic Agriculture, Environment and Food Security. Edited by Nadia El-Hage Scialabba and Caroline Hattam. 280 pp. Environment and Natural Resources Series no. 4. FAO, Rome, 2002

Forskningscenter for Økologisk Jordbrug (FØJO) koordinerer den økologiske jordbrugsforskning i Danmark med henblik på at sikre optimalt udbytte af de ressourcer, som afsættes til forskning. FØJO er et såkaldt "forskningscenter uden mure", hvor den forskningsfaglige kompetence udgøres af de ca. 140 forskere og 20 institutioner, der deltager i centrets forskningsprogrammer.

Det interne nyhedsbrev FØJO-Nyt henvender sig til forskere og institutioner m.fl., som har interesse i forskning i økologisk jordbrug. Abonnement kan tegnes ved henvendelse til FØJO's sekretariat på tlf. 89 99 16 75. Abonnement er gratis. Foruden FØJO-Nyt udgives et eksternt nyhedsbrev "Forskning i Økologisk Jordbrug", som henvender sig til brugere af forskningen i økologisk jordbrug.

Redaktion: Claus Bo Andreasen
Grafisk tilrettelæggelse: Enggaardens Tegnestue
Tryk: Forskningscenter Foulum

Forskningscenter for Økologisk Jordbrug (FØJO)

Foulum, Postboks 50, DK-8830 Tjele
Tlf. 89 99 16 75. Fax 89 99 16 73
E-mail: foejo@agrsci.dk
www.foejo.dk • www.oekoforsk.dk